

УКМ вих.№8-21 від 01.12.2021 р.

Прем'єр міністру України
Шмигалю Денису Анатолійовичу

Міністру енергетики України
Галущенко Герману Валерійовичу

**Голові Державного агентства з енергоефективності
та енергозбереження України**
Безусу Валерію Олександровичу

**Спільне звернення громадських організацій щодо
проєкту "Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2030"**

Ми, представники та представниці українського громадянського суспільства, щиро вітаємо підготовку "Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року".

Проголошення амбітної національної цілі у відновлюваній енергетиці є ключовим для виконання зобов'язань Україною в рамках Паризької кліматичної угоди щодо скорочення викидів вуглецю на 65% від рівня 1990 року вже до 2030 року. Адже саме з енергетичним сектором пов'язано 67% всіх викидів вуглецю, що спричиняє найбільші зміну клімату. Ми як держава, яка рухається в напрямку інтеграції в енергетичний ринок Європейського Союзу, маємо також належним чином виконувати свої зобов'язання перед Енергетичним Співтовариством: вдосконалювати енергоефективність та збільшувати частку відновлюваної енергетики в загальному енергобалансі. Однак, ми, представники громадськості, вкрай стурбовані тим, що цілі, які були поставлені у проєкті оприлюдненого Держенергоефективності Плану до 2030 року недостатньо амбітні і не враховують реальний потенціал України у переході на відновлювану енергетику. Саме технології відновлюваної енергетики за останні п'ять років стали найдешевшими у світі джерелами енергії, тому збільшення цілей по ВДЕ окрім екологічного, має і економічне обґрунтування. Сфера ВДЕ - це нові технологічні робочі місця та зменшення енергетичної залежності. Розвиток ВДЕ визначений пріоритетом в рамках Стратегії енергетичної безпеки України, що затверджена Урядом у 2021 році.

З урахуванням викладеного, ми наполягаємо на перегляді цілей по відновлюваній енергетиці, представлених у проєкті **Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року до більш амбітного рівня та в плані заходів пропонуємо передбачити:**

1. Збільшення частки ВДЕ у структурі кінцевого енергоспоживання до 30%

Ціль з розвитку відновлюваної енергетики має бути достатньо амбітною для України. Ще до оголошення курсу на Green Deal у 2020 році, ЄС встановив частку ВДЕ до

2030 року не менше 40% і з можливістю перегляду в сторону збільшення. Українські цілі по ВДЕ до 2020 становили 11%, що на рівні таких держав ЄС як Мальта та Ліхтенштейн і значно нижче усіх інших країн ЄС. Збільшення частки ВДЕ в енергосистемі не має технологічних обмежень, що остаточно доведено восьмидесятимільйонною Німеччиною, де частка ВДЕ на сьогодні становить 48%, а в окремі дні виробляється 100% електроенергії з ВДЕ. З огляду на це, пропонуємо до 2030 року підвищити ціль по ВДЕ у структурі кінцевого енергоспоживання не менше як до 30%. Відповідно, частка ВДЕ у електроенергетиці має становити не менше 30% до 2030 року. З урахуванням взятих на себе зобов'язань Урядом України по відмові від вугільних електростанцій до 2035 року, частка ВДЕ у теплоенергетиці має становити не менше 30%. На транспорті - 15%.

У дослідженні «Перехід України на відновлювану енергетику до 2050 року», підготовленому науковцями Інституту економіки та прогнозування НАН України за ініціативи та підтримки Представництва Фонду ім. Гайнріха Бьоля в Україні, відповідно до революційного сценарію, частка ВДЕ у структурі кінцевого споживання енергоресурсів має науково обґрунтований потенціал досягнути 91% у 2050 році.

2. Виконання цілей по ВДЕ прискорить технічну можливість відмови від вугілля

Україна зобов'язалась перед світовою спільнотою взяти курс на відмову від використання вугілля в енергетиці та закрити давно застарілі, відпрацьовані, ненадійні та збиткові вугільні електроенергетичні потужності. Нещодавно Україна приєдналася до альянсу Powering Past Coal Alliance (PPCA), при вступі до якого назвала 2035 рік — кінцевою датою планової відмови від вугілля. За такої перспективи необхідно розпочати заміщення вугільної генерації новими потужностями. У 2020 році ТЕС в Україні виробили 27,2% електроенергії. І найбільш вигідно замінювати вугільну генерацію новими потужностями саме з ВДЕ.

Це доцільно не тільки з точки зору боротьби з кліматичною кризою, але й з економічної точки зору. Сонячна та вітрова енергія у 2,5 рази дешевша, ніж отримувана за допомогою спалювання вугілля та більше ніж у 4 рази дешевша, ніж атомна. Україна має високий потенціал для розвитку сонячної та офшорної вітрової енергетики. Використання систем накопичення енергії та очікувана синхронізація з ENTSO-E значно спростять інтеграцію в мережу великих потужностей з ВДЕ.

3. Розвиток малої генерації та впровадження нових механізмів розвитку ВДЕ-генерації за зобов'язаннями перед ЄС

Як зазначено у проєкті "Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року", мала генерація з відновлювальних джерел становить лише 2,5% від усіх встановлених потужностей ВДЕ в країні. При цьому четвертим енергопакетом ЄС, що буде найближчим часом імплементуватись до законодавства України в рамках зобов'язань за Асоціацією з ЄС, визначено саме розвиток розподіленої генерації однією з основним складових Європейського зеленого курсу.

Наразі єдиним інструментом підтримки ВДЕ-електростанцій потужністю до 1 МВт залишається «зелений» тариф, що діє до 2030 року. Але цього недостатньо для розвитку малих виробників чистої електроенергії, особливо в умовах постійної заборгованості Гарантованого покупця за вироблену електроенергію.

Також пропонуємо перелік заходів до Плану доповнити розробкою та впровадженням гарантій походження «зеленої» електроенергії, запровадженням корпоративних РРА (прямі договори купівлі-продажу енергії), запровадженням механізму net energy billing (чисте споживання). Зазначені ініціативи широко розповсюджені в світовій практиці.

З урахуванням викладеного, висловлюємо своє занепокоєння недостатньо амбітними цілями по ВДЕ в проєкті "Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року" та звертаємось з проханням зробити подальший процес підготовки енергетичних документів - таких як НПД по ВДЕ і клімату, Енергетична стратегія України до 2050 року більш прозорим, залучивши до розробки нової редакції документів і широке коло представників громадськості.

Просимо надати роз'яснення позиції щодо наведених фактів у передбачений Законом "Про звернення громадян" строк на адресу: Екодія, а/с 26, Київ, 01032 та на електронну адресу: ba@ecoaction.org.ua.

Звернення підтримали:

1. ГО «Центр екологічних ініціатив «Екодія»
2. ГС «Асоціація сонячної енергетики України»
3. Коаліція «Енергетичний перехід»
4. ГО «Екоклуб»
5. ГО «Хмельницький енергетичний кластер»
6. ГО «EkoTava»
7. ГО «Всеукраїнська Агенція Інвестицій та Сталого Розвитку»
8. ГО «Місто Сонця»
9. ГО «Безпечний хаб «ПравоPolice»
10. ГС "Українська вітроенергетична асоціація"
11. Українська асоціація відновлюваної енергетики
12. Українська кліматична мережа
13. ГО «Еколого-гуманітарне об'єднання «Зелений Світ»»
14. ГО «Zero Waste Society»
15. Агентство сприяння сталому розвитку Карпатського регіону «ФОРЗА»
16. ГО «Лісові ініціативи і суспільство»
17. ГО «Чорноморський жіночий клуб»
18. ГО «Дзига»
19. ГО «Екосфера»
20. ГО «Нуль відходів Львів»
21. Міжнародна благодійна організація «Екологія-Право-Людина»
22. Молодіжна громадська екологічна організація «Наш дім Манява»
23. ГО "Центр міжнародного співробітництва і впровадження проєктів"
24. ГО «Екосенс»
25. Екологічний клуб «Еремурус»
26. ГО «Єдина Планета»
27. ГО «Експертно-дорадчий центр «Правова аналітика»»
28. ГО «ПЛАТО»
29. U-Cycle
30. ГО УЕК "Зелена Хвиля"